

Markkinaoikeus

Päivämäärä
3.10.2016

Diaarinumero
H 00382/16

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle hankintamenettelyä koskevaksi lainsäädännöksi; HE 108/2016 vp

Lausuntopyyntö 28.9.2016

Ehdotetuilla lailla pantaisiin täytäntöön Euroopan unionin uudet 26.2.2014 annetut julkisia hankintoja koskevat direktiivit, joiden implementoinnin kansallinen määräaika on jo päättynyt huhtikuussa 2016. Näin ollen esityksen ehdotukset ovat päälinjoiltaan ymmärrettäviä ja kannatettavia ja uuden hankintalain voimaantulo mahdollisimman nopeassa aikataulussa on toivottavaa.

Uudet hankintasäännökset eivät muuta hankintayksikön määritelmää. Julkisten hankintojen yli 30 miljardin euron vuotuisesta arvosta valtaosa on kuntien hankintoja. Myös valtion hankinnat ovat arvoltaan merkittäviä. Kunta- ja valtiontalouden näkökulmasta uudet säännökset voivat jonkin verran tehostaa hankintayksiköiden toimintaa vähentämällä hallinnollisia hankintakustannuksia. Tältä osin voidaan esiin nostaa hankintaoikaisun ajallisen käytön laajentaminen, kynnysarvojen korottaminen sekä sääntelyn vähentäminen kansallisten hankintojen ja sosiaali- ja terveystalushankintojen osalta.

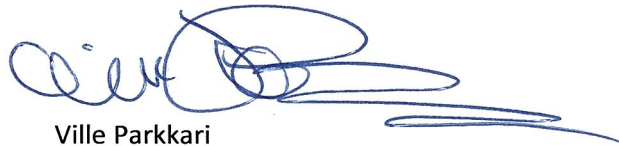
Ensisijaisen oikeussuojakeinon, hankintayksikön oman hankintaoikaisun, käyttöala laajenee hieman, kun hankintayksikkö voi tehdä oikaisun vielä 90 päivän kuluttua hankintapäätöksen tekemisestä nykyisen 60 päivän sijaan. Hankintayksiköt voivat siis laajemmin itse korjata tekemiään virheitä, jotka usein havaitaan vasta hankintapäätöksen tekemisen jälkeen. Hankintamenettelyn keskeyttäminen perustellusta syystä on myös edelleen mahdollista.

Hankintayksikön menettelystä voidaan edelleen valittaa markkinaoikeuteen. Kansallisten hankintojen kynnysarvot, jotka alittavista hankinnoista ei voida valittaa, nousevat tavara- ja palveluhankintojen osalta 30.000 eurosta 60.000 euroon. Sosiaali- ja terveystalushankintojen kynnysarvo nousee 100.000 eurosta 400.000 euroon. Kynnysarvojen nouseminen vähentää jonkin verran hankintayksiköille hankinnoista aiheutuvia hallinnollisia kustannuksia. Sen sijaan sillä ei ole mainittavaa vaikutusta markkinaoikeuden työmäärään.

Markkinaoikeuteen vuonna 2015 saapuneista hankintavalituksista vain 5 prosenttia on koskenut arvoltaan alle 100.000 euron hankintaa. Valitusten painopiste on siirtynyt suuriin hankintoihin. Joka kolmas valitus koskee yli miljoonan euron arvoista hankintaa. Tämä on merkinnyt sitä, että markkinaoikeuden oikeudenkäyntimaksun nostaminen 244 eurosta 2.000–6.000 euroon ei ole vaikuttanut merkittävästi hankintavalitusten määrään.

Kansallisissa hankinnoissa ja sosiaali- ja terveyspalveluita koskevissa hankinnoissa on uutta, että hankintamenettely on hankintayksikön vapaasti valittavissa, kunhan tarjoajia kohdellaan tasapuolisesti ja syrjimättömästi, toimitaan avoimesta ja otetaan huomioon suhteellisuuden vaatimukset. Pakollista on kuitenkin hankintailmoituksen julkaiseminen ja tarjouspyynnön kirjallinen muoto. Nähtäväksi jää miten hankintayksiköt kykenevät hyödyntämään sääntelyn vapauttamisen ja luomaan kustannustehokkaita hankintamenettelyjä.

Säännökset mahdollistavat myös toistaiseksi voimassaolevat hankintasopimukset, jolloin vältetään usein toistuvien kilpailutusten palvelujen asiakkaille aiheuttamilta haitoilta. Hankinnat ilman kilpailuttamista eli suoramarkinnat ovat kuitenkin mahdollisia vain poikkeuksellisissa yksittäistapauksissa, kuten nykyisinkin.

Ville Parkkari
Markkinaoikeustuomari